

συγκεντρώνει, επί τῆ βάσει τούτου τὴν 14ην Μαΐου τὴν μὲν Στρατιάν τῆς Πικαρδίας εἰς Σὲν Καντιέν, τὴν δὲ τῆς Καμπανίας εἰς Γκιζέ. Ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν πληροφοριῶν του μανθάνει οἱ ὁ Φραντζέσκο Μέλο διευθύνεται πρὸς Ἀβέσν καὶ ἐκεῖθεν πρὸς Ροκροά. Πράγματι τὴν 15ην Μαΐου ὁλόκληρος ἡ ἰσπανικὴ Στρατιά (πλὴν τοῦ ἀπεσπασμένου Σώματος τοῦ Μπέκ) εὐρίσκειται πρὸ τοῦ φρουρίου τοῦ Ρ., ὅπερ καὶ πολιορκεῖ, καταγινομένη ἐσπευσμένως εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν διαφόρων πολιορκητικῶν ἐργῶν. Ἀμέσως ὁ δούξ ντ' Ἀνζιέν σπεύδει πρὸς τὰ ἐκεῖ. Τὴν 17 Μαΐου γαλ. ἀπόσπασμα μουσκετοφόρων ἀφαρπάζει ἰσπανικὸν τι φυλάκιον καὶ εἰσδύει εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ρ., εἰς τὴν φρουρὰν τοῦ ὁποίου ἀναγγέλλει τὴν λιάν προσεχῆ ἀπελευθέρωσίν της ὑπὸ τῆς καταφθανούσης Γαλ. Στρατίας. Ἡ τελευταία αὕτη περιλαμβάνει 18 τάγματα καὶ 23 ἱλας, ἧτοι ἐν ὅλῳ δύναμιν 23 χιλ. ἀνδρῶν. Ὁ Κονδὲ παρατάσσει τὴν στρατιάν του εἰς ἀδενδρον τμήμα τοῦ Ν. τοῦ Ρ. δάσους, θέσας εἰς τὸ μέσον μὲν τὸ πεζικὸν του ἐπὶ δύο γραμμῶν εἰς τὰς πτέρυγας δὲ τὸ ἱπικὸν, τῆρας ὡς ἐφεδρείαν 3 τάγματα καὶ τέσσαρας ἱλας παρατεταγμένα ἐναλλάξ ἐν τρίτῃ γραμμῇ. Ἐκαστὸν τάγμα ἔχει σχηματίζει διὰ τῶν λογχοφόρων του τετράγωνον, περιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν δύο στοιχείων μουσκετοφόρων. Πρὸ τοῦ μετώπου, (ἐκτεινομένου περὶ τὰ 2 1/2 χιλμ.), ἔταξε τὸ ἀσθενὲς ἄλλως τε πυρο-

γραμμῶν, καθ' ὧν μάχεται ὁ Ζιρό. Τὰ ἰσπαν. ταῦτα τάγματα, τεθέντα ἐν τῷ μέσῳ δύο πυρῶν, κυκλωθέντα καὶ καταπυροβολούμενα ὑπὸ τῶν Γάλλων μουσκετοφόρων, κατακόπτονται. Περὶ τὴν 10ην ὦ., ἡ μάχη τοῦ Ρ. εἶχε λήξει μὲ περιφανῆ νίκην τῶν Ἰσπαν. Κατὰ τὴν μάχην ταύτην, ἐκ τῶν 27 χιλ. ἀνδρῶν, οἵτινες ἀπετέλουν τὴν ἰσπαν. στρατιάν, 7 χιλ. ἐφόνευσθησαν καὶ 6 χιλ. ἠχμαλωτίσθησαν. Οἱ Γάλλοι ἀπόλεσαν 2 χιλ. νεκροὺς καὶ 2 χιλ. τραυματίας. Ἡ μάχη τοῦ Ροκροά ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀποψέως εἶνε ἀρχετὰ ἀξιοσημειώτος, λαβούσα χώραν εἰς χαρακτηριστικὴν καμπὴν τῆς ἱστορίας τῆς ἐξελίξεως τῆς τακτικῆς. Κατὰ τὴν μάχην ταύτην καὶ ἡ ἐν χρήσει μέχρι τότε βαθεῖα καὶ συμπαγὴς τάξις τοῦ ἰσπαν. πεζικοῦ, κἀμπτεται πρὸ ἐνὸς νεαροῦ ἀρχηγοῦ τοῦ δουκὸς τοῦ Ἀνζιέν, τοῦ μετέπειτα μεγάλου Κονδὲ, ὅστις φροντίζει νὰ χρησιμοποίησῃ καταλλήλως τὴν ἰσχὺν τοῦ πυρὸς τῶν πυροβόλων του καὶ τῶν μουσκετοφόρων του καὶ τὴν εὐελιξίαν τοῦ ἱπικοῦ του καὶ ἐξουδετερώνει οὕτω τὴν ἰσχὺν κρούσεως τῆς συμπαγῆς μάζης τοῦ ἰσπαν. πεζικοῦ. Σ.Ρ.

Ῥόλτφους Γάσπαρ. Φιλέλλην ἐκ τοῦ Δουκάτου τῆς Βάδης. Ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα τὸ 1821 καὶ μετέσχε μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὰς μάχας τῶν πρώτων ἐτῶν καὶ τὸν Δῆριον τοῦ 1823 ἀπέθανεν ἐν Ναυπλίῳ ἐξ ἀσθενείας.

Ρομάνι χωρίον τῆς Αἰγύπτου Α. τῆς διώρυχος τοῦ Σουεζ καὶ Β. τῆς Χερσονήσου τοῦ Σιναί. Περὶ τὸ Ρ., κατὰ τὸν Παγκ. πόλεμον, ἔλαβε χώραν ἡ πολύνεκρος φερώνυμος μάχη, τὸν Αὐγ. 1916, ἧτις καὶ ἀποτελεῖ τὴν σπουδαιότεραν τῶν μαχῶν, αἰτινες συνήφθησαν κατὰ τὴν ἀναληφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Γερμανοτούρκων τὸν Αὐγ. 1926 ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Σουεζ, καθ' ἣν οἱ ἐπιτιθέμενοι ἀπέβλεπον εἰς τὴν κατάληψιν τῆς διώρυχος ταύτης. Τὰ ἀγγλ. στρατεύματα, αἵτινα διώκει ὁ στρατ. σὲρ Ἀρσιμπαλδ Μονραίν, αἰφνιδιασθέντα κατὰ τὴν μάχην ταύτην, παρ' ὀλίγον νὰ ὑποστῶσι σοβαρὰν ἤτταν, κατάρθωσαν οὐχ ἤττον, συνελθόντα ἐκ τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, νὰ νικήσωσι τελικῶς τοὺς ἐπιτεθέντας Γερμανοτούρκους, πλὴν ὑπέστησαν σοβαροτάτας ἀπώλειας. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα τὰ ἀγγλ. στρατεύματα εἰσέρχοντο εἰς τὸ Ἑλ—Ἀρίς. Σ.Ρ.

Ρόμβος (γεωμ.). Τετράπλευρον τοῦ ὁποίου αἱ τέσσαρες πλευραὶ εἶναι ἴσαι καὶ παράλληλοι, ὡς καὶ αἱ ἀντικείμεναι γωνίαι ἴσαι (γαντ.). Καλεῖται οὕτως ἐκάστη τῶν 32 διαιρέσεων εἰς ἃς διαιρεῖται ἡ περιφέρεια τοῦ κύκλου τοῦ ἀνεμολογίου. Ἐκάστη τῶν διαιρέσεων τούτων περιλαμβάνει γωνίαν 110,15' καὶ χρησιμομεύει καὶ πρὸς διάκρισιν τῶν 32 διευθύνσεων τοῦ ἀνέμου. Ὑποδιαιρεῖται εἰς 2 ἡμιρόμβια καὶ 4 τεταγορρόμβια. Κ.Π.

Ρομέλλι Ἀδγουστίνος. Ἰταλὸς μηχανικὸς, διατελέσας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἐρρίκου III τῆς Γαλλίας καὶ δημοσιεύσας τῷ 1558 βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον *dell' Artificiose Machine*, περιέχον περιγραφὴν ὡς καὶ σχέδια ἱπποκινήτου τινος πολεμ. ὄργανου, προοριζομένου διὰ τὰς κατὰ τῶν φρουρίων ἐπιχειρήσεις. Τὸ ἔργον τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ πρόγονος τῶν σημερινῶν ὀργανῶν μάχης. Κ.Δ.Β.

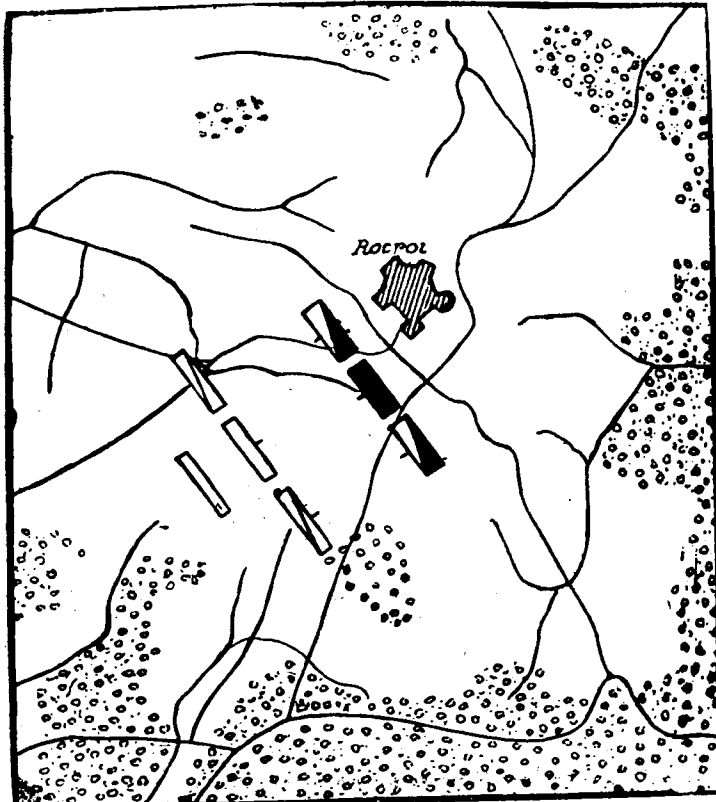
Ρομπέρ Γάλλος φιλέλλην, πρῶν ἀξιωματικὸς τοῦ Γαλ. στρατοῦ, εἰς τὴν Ἑλλάδα κατήλθε τῷ 1821 καὶ κατετάγη εἰς τὸ σῶμα τῶν φιλελλήνων ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης, διακριθεὶς διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τόλμην του εἰς ὅλας τὰς μάχας εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβε μέρος. Τῷ 1825, ἀσθενήσας ἀπέθανεν ἐν Ναυπλίῳ. 2) **Φραγκίσκος,** φιλέλλην καὶ οὗτος ἐκ Νανσὺ τῆς Γαλλίας. Λόγῳ τῆς ἰδιότητός του ὡς ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τοῦ Γαλ. στρατοῦ, τῷ ἀνετέθη ἡ προγύμνασις τῶν τακτικῶν στρατευμάτων. Ἐλαβε μέρος εἰς πολλὰς μάχας καθ' ἃς διακρίθη, κατὰ δὲ τὴν ἐν Χαϊδαρίῳ, καθ' ἣν διόκει τὸ Α τακτικὸν τάγμα, ἐπληρώθη. Κατόπιν αὐτὸς μὲ τὸ τάγμα του ἀνέλαβε νὰ ἐφοδιάσῃ τοὺς ἐν τῇ Ἀκροπόλει πολιορκουμένους, ἐπιχειροῦσαν ἦν ἐφθρον εἰς πέρασ καὶ καθ' ἣν αὐτὸς ἔχασε τὴν ζωὴν του. Ἐνῶ δηλαδὴ εἶχον φθάσει εἰς τὰ τουρκικὰ χαρακώματα, μύδρος ἀπέκοψε καὶ τοὺς δύο του πόδας καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν Ἑλλήν. καὶ τουρκικῶν ὄχυρωμάτων κενόν, ὁπότεν διεμετακομίσθη ὑπὸ τεσσάρων ἄλλων συντρόφων του, τῶν Μολλιέρ, Πινιῶ, Βερνάρ καὶ Καρτιε εἰς Ἀκρόπολιν, ὅπου μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανεν. Ὁ θάνατός του μεγάλως ἐλύπησε τὸν Φαβιέρον, εἰς τὸν ὅποιον ἦτο ἀνεκτίμητος βοηθός, ὡς καὶ τοὺς Ἑλληνας, οἱ ὅποιοι τὸν ἐθαύμαζον διὰ τὴν ἀνδρείαν του καὶ τὸν ἠγάων διὰ τὴν εὐγένειαν αὐτοῦ χαρακτιῆρός του.

Ρόμπερτς (Lord Frederic Sleigh Roberts). Στρατάρχης τῆς Ἀγγλίας (1832—1914). Διακρίθη κατὰ τὴν ἐξοστρατείαν τοῦ Ἀφγανιστάν εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ Κανδαγάρ. Κατὰ τὸν Ἀγγλοποροικικὸν πόλεμον διωρισθὲν ἀρχηγὸς τῶν Ἀγγλ. στρατευμάτων. Βραδύτερον ὠνομάσθη Ἀρχιστράτηγος τῶν Ἀγγλ. στρατευμάτων. Κατὰ τὸν Παγκ. Πόλεμον, μεταβάς πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ ὑπὸ τὸν στρατάρχην Φρέντς ἐξοστρατευτικοῦ σώματος, ἐφρονεύθη εἰς Σαιντ Ὀμέρ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιθεωρήσεως του ταύτης (1914). Σ.Ρ.

Ρόμπερτσον (Robertson sir William Robert). Στρατάρχης Ἀγγλος, γεν. τῷ 1860. Διατέλεσε, κατὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον, ἐπιτελάρχης τοῦ στρατάρχου Φρέντς, εἶτα δ' ἐπιτελάρχης τοῦ Γεν. αὐτοκρ. Ἐπιτελείου, μέχρι τέλους τοῦ 1918. Δ.Κ.

Ρομφαία. Ζεῖφος μέγα καὶ εὐρέος ἐλάσματος. Ἐφέρετο ἀνηρημένον ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὄμου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπὸ πολλῶν βαρβάρων κρατῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν Θρακῶν. Α.Σ.

Ρομφήεις ἐκ τῶν περιφημοτέρων ἀρχηγῶν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀρματωλισμοῦ, τοῦ ἀκμάσαντος προεπαναστατικῶς. Κατήγετο ἀπὸ τὸ χωρίον Δοβρά, ὅπου φέρεται γεννηθεὶς περὶ τὸ 1730, νεώτατος δὲ ἐσχημάτισε σῶμα ἐπιλέκτων κλεφτῶν καὶ ἐγκατεστάθη ἐπὶ τοῦ Βερμίου ὄρους, καταστάς ἀσύλληπτος, παρὰ τὰς ἐπανελημμένας κατ' αὐτοῦ ἐξοστρατείας ἰσχυρῶν Τουρκικῶν δυνάμεων. Μεταξὺ τῶν πολλῶν κατορθωμάτων τοῦ Ρ. ἀναφέρεται καὶ ἡ καταστροφὴ μεγάλου τμήματος τουρκικοῦ στρατοῦ μετὰ τοῦ πασσά τῆς Δράμας, ὅπερ ἐνέκλεισεν ἐντὸς κλεισσορείας τινὸς τοῦ Βερμίου ὄρους. Οἱ Τουρκοὶ, ἀδυνατοῦντες νὰ ἐξοντώσωσιν τὸν Ρ., ἐπέπεσαν τοῦ 1770 καὶ κατέστρεψαν

βολικὸν του (12 πυροβόλα). Ὁ Φραντζέσκο Μέλο παρατάσσει τὴν στρατιάν ἐπὶ στενωπέρου μετώπου (2 χιλμ.) καὶ εἰς ἀπόστασιν 400 μ. ἀπὸ τῶν Γάλλων. Ἐν πρώτῃ γραμμῇ τάσσει δεκα γάμματά του (tercios) καὶ ἐν δευτέρῃ καὶ τρίτῃ ἔτερα πέντε τοιαῦτα μικροτέρας μαχητικῆς ἀξίας. Τὸ ἱπικὸν κατέχει τὰς πτέρυγας, τεταγμένον ἐπὶ δύο γραμμῶν. Πρὸ τοῦ πεζικοῦ τὰ 18 πυροβόλα ἀρχονταὶ σφοδρῶς πυρὸς κατὰ τῶν Γάλλων. Αἱ δύο στρατιαὶ διανυκτερεύουσιν εἰς τὰς θέσεις τῶν ταύτας, ἀντιμέτωποι ἀλλήλων. Ἰσπανικὸν φυλάκιον μουσκετοφόρων, ἐγκατασταθὲν εἰς τινα συστάδα δένδρων πρὸς τὸ δεξιὸν τῶν Γάλλων, ἀφαρπάζει κατὰ τὴν νύκτα ὑπὸ τῶν τελευταίων τούτων. Ἐκ τῆς τοιαύτης διατάξεως τῶν ἀντιπάλων, τὸ μέτωπον τῶν Γάλλων ὑπερβαίνει τὸ τῶν Ἰσπανῶν, ἰδίᾳ πρὸς τὸ δεξιόν. Τὸ σχέδιον τοῦ πρίγκηπος Κονδὲ, βασιζόμενον ἐπὶ τῆς δυσκινήσιος τῶν Ἰσπανῶν, ἀποβλέπει εἰς ἐπιτέλεσιν ὑπερρωτικῆς καὶ κυκλωτικῆς ἐλιγμοῦ. Ἐνῶ τὸ ἀριστερὸν καὶ τὸ κέντρον του θὰ συνεκράτουν τὸν ἐχθρὸν, τὸ ἱπικὸν του τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, διοικουμένον ὑπὸ τοῦ στρατ. Γκασσιόν, θὰ ἐξουδετερώσῃ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἰσπανικὸν ἱπικὸν καὶ θὰ προσβάλῃ εἶτα ἐκ τῶν νῶτων τὸ πεζικόν, τὴν στιγμὴν δ' αὐτὴν ὁλόκληρος ἡ γαλ. γραμμὴ θὰ ἐπιτεθῆ. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο σχέδιον, γενόμενον ἀνεπαρκῶς ἀντιληπτὸν ὑπὸ τῶν ὑποταγμένων ἀρχηγῶν, ἐξετελέσθη φυσικὰ κακῶς παρ' αὐτῶν. Ὁ Κονδὲ διευθύνει αὐτοπροσώπως τὴν ἐπέλασιν τοῦ ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγῃ ἱπικοῦ του, ὅπερ κατάγει πλὴρῃ ἐπιτυχίαν. Εἰς τὸ ἀριστερὸν ὅμως ὁ στρατάρχης Λά Φερτέ, λιάν ἀνυπόμονος, δὲν ἀναμένει νὰ ἐκδηλωθῆ ἡ τελεία ἡ κυκλωτικὴ κίνησις τοῦ δεξιοῦ, ἀλλ' ἐπιτίθεται καὶ αὐτὸς, εὐθύς δ' ἀμέσως ἀποτυγχάνει ἢ ἐπιθεσίς του αὐτῆ. Οἱ Ἰσπανοὶ, ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύτης τοῦ στρατάρχου Λά Φερτέ, προχωροῦσι, καταλαμβάνον τὰ γαλ. πυροβόλα καὶ ἀπωθῶν τὰς δύο πρῶτας γραμμὰς τοῦ γαλ. πεζικοῦ. Εὐτυχῶς ἡ τρίτῃ γαλ. γραμμὴ, διοικουμένη ὑπὸ τοῦ στρατ. Ζιρό, ἀνθίσταται ἐρρωμένως καὶ ὁ στρατ. Ζιρό κατορθώνει νὰ συγκεντρώσῃ τὰ ὑποχωροῦντα τάγματα τῆς πρώτης γραμμῆς. Ταυτοχρόνως τὸ ὑπὸ τὴν αὐτοπροσώπων ἡγεσίαν τοῦ Κονδὲ δεξιὸν καταβάλλει καὶ διασκορπίζει τὴν τρίτην γραμμὴν τῶν Ἰσπανῶν, εἶτα δὲ προχωρεῖ ἐκ τῶν νῶτων κατὰ τῶν δύο ἐτέρων